

HOLLANNIN MAATALOUSTIE

Hollannin maataloustiedustelut vuodelta 1890. (Thiel's (1893). Grohmannin *)

työläisten ja talonpoikien elottoman ja elollisen
Heistä

Tyypillisiä yhteisöjä		Vakuutettujen kokonaismäärä	Omis-tajia	Vuok-raajia	Samanaikai-sesti kumpiakin
30	Työläiset	4 551	1 693	2 055	803
44	Pientalon-pojat ja talonpojat	4 319	1 700	1 363	1 256
44	Suurtalon-pojat	2 671	972	1 013	686
30	Työläiset	4 551	1 693	2 055	803
45	Pientalon-pojat ja talonpojat	4 149	1 553	1 331	1 265
45	Suurtalon-pojat	2 670	1 022	955	693

* Thieliin "Maataloudelliset vuosikirjat". 22. osa (v. 1893) Grohmannin artik-keli. Toim.

DUSTELUT VUODELTA 1890⁸⁹

Landwirtschaftliche Jahrbücher. B. 22
Artikkeli

irtaimiston vakuutus kategorioittain ja prosentuaalisesti.

Kaikista vakuutuksen ottaneista ovat vakuutaneet
kohteittain ja prosentuaalisesti

Asunnon	%	Talous- kaluston	%	Karjan	%	Sadon	%
2 020	44.4	1 524	33.5	730	16	720	15.8
3 084	71.4	2 263	52.4	1 712	39.7	1 787	41.4
2 059	77	1 827	68.4	1 472	55.1	1 631	61.0

Vakuutetun karjan määrä lajeittain
ja prosentuaalisesti

Lypsy- lehmät	%	Nuori karja	%	Lampaat	%	Lihotetut siat	%	Vuohet ja pukit	%
4 062	89.3	1 416	31.1	4 041	88.8	6 028	132.5	3 089	68
17 470	421.0	11 129	268.3	11 441	275.8	12 414	299.2	802	19.3
28 166	1 050.5	22 513	843.2	21 667	811.5	13 562	507.9	349	13

Jatkoa:

Hevoset

Veto- härät	%	Ruunat ja tammät	%	Nuoret hevoset	%
85	1.9	103	2.3	3	0.0
253	6.0	3 545	85.5	346	8.4
84	3.1	7 159	268.2	1 504	56.3

Hollannin maataloustiedustelut vuodelta 1890:

Yhteisöt	Maanviljelijäryhmät	Niillä maata ha	Niillä maata kalkkiaan ha	Määrä (maanviljelijöiden)	Muita lannoitteita paitsi lantaa käyttäneitä		Sellaisia, joilla on renkejä (dinstboden)					Sellaisia, joilla on työläisiä									
					Keino-tekoisia	Sekalantaa	1	2	3	4	5 ja y	v. t.		v. t.		v. t.		v. t.			
												1	1	2	2	3	3	4	4	>4	>4
Laren	Työläiset	1-2	?	359	4	2	27	7	3	—	—	7	40	1	4	1	1	—	—	1	
	Ajurit	2-10	}	181	1	—	51	18	4	1	—	2	30	—	2	—	1	—	—	—	
	Pientalonpojat	10-20		108	—	—	35	29	8	11	—	1	24	—	1	—	2	—	—	—	
	Suurtalonpojat	30-40		29	—	—	8	8	4	3	5	—	5	—	1	—	—	—	—	—	2
	Yhteensä				677	5	2	121	62	19	15	5	10	99	1	8	1	4	—	—	—
Geldermalsen ? (voor-Vracht)	Maanviljelijät	50 ja y	396	6	/	7	3	—	—	—	1	—	3	—	—	—	6	—	—	—	
	„	25-50	333	9	/	10	—	—	—	—	3	3	2	—	—	4	—	—	—	—	
	„	10-25	272	17	/	16	—	—	—	—	4	5	—	4	—	—	—	—	—	—	
	Työläiset	1-10	225	78	/	16	4	—	—	—	5	11	—	3	—	—	—	—	—	—	
	Ajurit	1 ja <	16	24	/	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		1-10	87	15	/	—	—	—	—	—	1	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä				149			49	7	—	—	—	14	22	5	8	—	10	—	—	—	—
Wamel	Suurtalonpojat		530	13	/	17	1	—	—	—	3	—	6	5	—	—	8	—	—	—	—
	Pientalonpojat		406	39	/	25	—	—	—	—	14	6	4	5	—	—	5	—	—	—	—
	Tupakanviljelijät		84	38	/	—	—	—	—	—	4	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Työläiset		26	65	/	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Yhteensä			1 046	155		43	1	—	—	—	21	19	10	10	—	13	—	—	—	—
Leeuwen	Suurtalonpojat		334	12	/	12	6	—	—	—	1	1	3	5	—	—	6	—	—	—	—
	Pientalonpojat		360	40	/	27	—	—	—	—	9	14	1	19	—	—	2	—	—	—	—
	Tupakanviljelijät		191	90	/	13	—	—	—	—	—	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Työläiset		28	37	/	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Summa			913	179		52	6	—	—	—	10	58	4	24	—	8	—	—	—	—

Voorst	Suurtalonpojat	20-70	Z	64	24	1	35	46	13	2	16	28	3	13	1	1				
	Pientalonpojat	10-20	Z	42	4	2	33	5			2	16		2						
	Ajurit	5-10		33	4		14					7								
	Työläiset	2-6	Z	35	6		5						4							
	Summa			174	38	3	87	51	13		2	18	55	3	15	1	1			
Raalte	Työläiset	1-2	Z	591			2													
	Ajurit	2-10	Z	18			12													
	Pientalonpojat	10-20	Z	195		2	58	17	1			2								
	Suurtalonpojat	20-60	Z	191		10	50	71	11	10	2	2		2	1					1
	Summa			995		12	122	88	12	10	2	4		2	1					1
Dalftsen	Suurtalonpojat		Z	129	2	2	72	17			2	3	1							3
	Talonpojat		Z	257			56	1			1	3								1
	Pientalonpojat		Z	176			6					2								
	Työläiset		Z	379	1	1	5					3								
	Summa			941	3	3	139	18			3	11	1							4

Tässä sarakkeessa esiintyy toisinaan koko summan ylittävä luku, sillä olen laskenut yhteen taloudet, jotka pitävät 1 (2 j.n.e.) *renkiä* ja *piikaa*, silloin kun on olemassa talouksia, jotka pitävät kumpiakin. Valitettavasti *ei ole osoitettu* palkkatyön käyttöön turvautuvien talouksien *kokonaisuutta*.

Siis voidaan laskea yhteen *joko* vain tapaukset, jolloin palkataan työläisiä, *tai* palkkatyöläisten määrä (ja kertoa 1:llä, 2:lla, 3:lla j.n.e.).

"Työläisten" harjoittama maanviljely (1-2 ha) on näemmä tyypillistä ja kaikissa yhteisöissä.

*) v. = vast (ferme; bleibend) — vakinainen, t. = tijdelijk (temporel, passager) — tilapäinen, v. = vrouwelijk (weiblich) — naispuolinen.

Tiedustelun otsikkona on "Uitkomsten van het Onderzoek naar den Toestand van den Landbouw in Nederland" *, mitkä tutkimukset on toimittanut agraarikomissio, joka nimitettiin kuninkaallisen päätöksen nojalla syyskuun 18 p:nä 1886. Neljä suurta nidettä (Haag 1890).

Yhteisöjä koskevat kuvaukset à la Badenin y.m. tilastokyselyt (mutta miltei ilman budjetteja). Erikoisen mielenkiintoisia ovat monien yhteisöjen osalta taulukot *työläisten*, "ajureiden", pientalonpoikien ja suurtalonpoikien talouksien jakautumisesta (yhteisössä № 1, Laren, työläisiä ovat tavallisesti 1—2 ha omaavat, "ajureita" 2—10; pientalonpoikia 10—20 ja suurtalonpoikia 30—40 ha omaavat: I nide, s. 7). Tässä joitakuita tuon taulukon otsikoita: 1) Getal = talouksia ryhmittäin; 2) "maan tila ja sijainti on määritelty tietyn maanviljelijäjoukon osanotolla" (sijaintinsa puolesta ...talouden maa on edullista, keskinkertaista, huonoa); — "gebruikte Mest" (lannoitteiden: lannan, keinotekoisien lannoitteen käyttö talouksien määrän mukaan). — Hevosia ja karjaa, kaikki lajit erikseen. — Voita ja juustoa valmistavia talouksia (Zuivelboeren = maitotaloutta harjoittavat talonpojat). "Maitotaloustuotannon" "vanhoja" (old, alt) ja "uusia" menetelmiä käyttäviä talouksia. "Renkejä" ja "työläisiä" pitäviä talouksia, kolme eri ryhmää: 1 työläinen, 2 ja "3 ja enemmän"

NB

IV niteessä, yhteenvedoissa, on esitetty yhteisöittäin tiedot eräiden, harvalukuisten tietojen osalta, *muttei ole yksikään yhteenvetotietoja, jotka käsittäisivät kaikki yhteisöt* (kaikkiaan tutkittiin 95 yhteisöä).

Ryhmittely on tässä erilaista: 1) työläiset, pientalonpojat, suurtalonpojat; 2) maan mukaan 1—5 ha j.n.e. 60—70, 70 ja enemmän ha j.n.e.; 3) *hevosten mukaan* (yhteisö № 92: pientalonpoikia 1 hevosen omistajat; talonpoikia 2 hevosen omistajat; suurtalonpoikia 3 ja useampia hevosia omistavat); 4) erikseen on erotettu puutarha- ja tupakanviljelijät j.n.e. j.n.e.

Kirjoitettu aikaisintaan
huhtikuussa 1902 —
myöhäisintään huhtikuussa 1903

Julkaistu ensi kerran v. 1938
XXXII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — "Alankomaiden maanviljelyksen tilaa koskevien tutkimusten tulokset".
Toim.